כיתה ד' | עברית ולשון | שיעור 3 מתוך 4 | 45 דק' | מתאים לממלכתי ולממלכתי-דתי

הפועל: מה עושים ומתי?

🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יזהו פועל כמילה שמציינת פעולה או מצב
- התלמידים יבחינו בין זמן עבר, הווה ועתיד
- התלמידים יתאימו את הפועל לגוף, למין ולמספר של מי שעושה את הפעולה

📖 הסבר למורה

פועל הוא מילה שמציינת פעולה (רץ, כתב) או מצב (ישן, שמח). לפועל יש זמן: עבר (מה שקרה: כתבתי), הווה (מה שקורה עכשיו: כותב) ועתיד (מה שיקרה: אכתוב). הפועל מתאים במין ובמספר ובגוף לנושא המשפט: הילד כותב, הילדה כותבת, הילדים כותבים, הילדות כותבות. כדי למצוא את הפועל במשפט שואלים 'מה עשה / מה עושה / מה יעשה?'. בכיתה ד' מתחילים גם להכיר את השורש, שלוש אותיות שחוזרות במילים מאותה משפחה (כ-ת-ב: כתב, מכתב, כתובת).

👩‍🏫 פעילות בכיתה

1. משחק פנטומימה: תלמיד מציג פעולה והכיתה מנחשת את הפועל.
2. כותבים פועל אחד על הלוח בשלושה זמנים (אתמול / היום / מחר) ומסמנים את ההבדלים.
3. מתרגלים התאמה: משנים את הנושא (אני, את, הם) ומשנים את הפועל בהתאם.
4. מחפשים את השורש בשלוש מילים מאותה משפחה.
5. עבודה אישית בדף.

💡 הערות למורה

תלמידים מבלבלים לעיתים בין פועל בהווה לבין שם תואר (שומר יכול להיות פועל או שם עצם, ולכן תמיד בודקים בתוך משפט). מילות זמן (אתמול, עכשיו, מחר) עוזרות לזהות זמן. למתקשים: לעבוד עם פועל אחד בכל הזמנים. למתקדמים: למצוא שורש של פעלים פחות שקופים.

📝 בדף העבודה

פעלים וזמנים: 9 תרגילים, ומחוון מלא בעמוד השני.

מחוון: פעלים וזמנים

1. קפץ
2. עתיד.
3. עבר.
4. הילדה אוכלת תפוח. הילדים אוכלים ארוחת צהריים.
5. עבר: כתבתי. הווה: כותב (או כותבת). עתיד: אכתוב.
6. כ-ת-ב
7. ש-מ-ר
8. הבנות הלכו לפארק.
9. כל משפט בזמן עבר עם פועל מסומן, למשל: אתמול שיחקתי עם אחי.